

UPRAVA ZA STATISTIKU

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE RAZVOJA ZVANIČE STATISTIKE
2019 - 2023. GODINE**

(za period 2019 - 2020. godina)

Podgorica, mart 2021. godine

SADRŽAJ

I. UVOD	3
II. INFORMACIJA O STEPENU REALIZACIJE AKTIVNOSTI	4
III. Operativni cilj 1 - Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva.....	8
IV. Operativni cilj 2 - Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima.....	14
V. Operativni cilj 3: - Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima/preporukama.....	21
VI. Operativni cilj 4 - Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike	31
VII. Operativni cilj 5 - Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike.....	38
VIII. Operativni cilj 6 - Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike.....	44
IX. Operativni cilj 7 - Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva	50
X. PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA	55

I. UVOD

Vlada Crne Gore je na sjednici od 18. jula 2019. godine donijela *Strategiju razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine sa dvogodišnjim Akcionim planom za njenu implementaciju*, objavljena je u "Službenom listu Crne Gore", broj 54/19 od 23. septembra 2019. godine.

Navedenim strateškim dokumentom utvrđuju se razvojni pravci i ciljevi zvanične statistike Crne Gore. Cilj zvanične statistike je da obezbjeđuje svim korisnicima, kvantitativne i reprezentativne informacije o ekonomskom, demografskom, socijalnom i stanju životne sredine u Crnoj Gori, po međunarodno definisanoj metodologiji i najvišim profesionalnim standardima.

Strategija razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine sa dvogodišnjim Akcionim planom za njenu implementaciju sadrži sedam operativnih ciljeva sa pratećim indikatorima i aktivnostima, koji vode do ostvarenja definisanog cilja, kao i dvogodišnji Akcioni plan koji definiše dinamiku realizacije, način izvještavanja i nadležne organe za realizaciju stratejskih ciljeva. Edukacija statističara, kao naučnika koji rade sa podacima, inovativnim rješenjima, korišćenjem novih izvora podataka, daljim usaglašavanjem zvanične statistike sa međunarodnim standardima i principima Kodeksa prakse evropske statistike su izazovi koji predstavljaju razvojne stratejske ciljeve definisane Strategijom razvoja zvanične statistike u narednom petogodišnjem periodu.

Slika 1. Pregled operativnih ciljeva Strategije razvoja zvanične statistike za 2019 - 2023. godinu.

Donošenjem Akcionog plana za dvogodišnji period (2019 - 2020. godinu) obezbijeđena je planska realizacija operativnih aktivnosti u ovoj oblasti. Tokom dvogodišnjeg perioda planirana je realizacija 32 aktivnosti od kojih je realizovano 27, u toku je realizacija 4 aktivnosti, a samo jedna nije realizovana, koja se odnosi na povećanje broja zaposlenih u organizacionoj jedinici za odnose sa korisnicima/javnošću. Realizacijom aktivnosti postignuti su značajni rezultati u ispunjavanju definisanih operativnih ciljeva, jer od ukupno definisanih aktivnosti za petogodišnji period (40), koje utiču na realizaciju operativnih ciljeva (7), tokom dvogodišnjeg perioda realizovano je 27 aktivnosti. U toku je realizacija 4 aktivnosti, dok jedna aktivnost nije realizovana, koja se odnosi na povećanje broja zaposlenih.

II. INFORMACIJA O STEPENU REALIZACIJE AKTIVNOSTI

Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja zvanične statistike za period od 2019 - 2023. godine, sadrži kratak pregled realizovanih aktivnosti definisanih dvogodišnjim Akcionim planom. U izvještaju je dat pregled realizovanih aktivnosti u 2019 - 2020. godini, kao i aktivnosti koje nijesu realizovane u navedenom periodu.

Tokom dvogodišnjeg perioda realizovano je 81% ili 26 od 32 planiranih aktivnosti, kontinuirano se radi na realizaciji 16% ili 5 delimično realizovane aktivnosti, dok jedna aktivnost nije realizovana, koja se odnosi na povećanje broja zaposlenih u organizacionoj jedinici za odnose sa korisnicima/javnošću.

Realizovane aktivnosti su pokazatelj napora proizvođača zvanične statistike u cilju ostvarenja zadatih operativnih ciljeva i aktivnosti, kojima se teži ispunjenju strateškog cilja zvanične statistike, a to je da obezbijedi svim korisnicima kvantitativne i reprezentativne informacije o ekonomskom, demografskom, socijalnom i stanju životne sredine u Crnoj Gori, po međunarodno definisanoj metodologiji i najvišim profesionalnim standardima.

Usljed uticaja pandemije COVID-19, pet aktivnosti su djelimično realizovane, dok jedna aktivnost nije realizovana koja se odnosi na povećanje broja zaposlenih u organizacionoj jedinici za odnose sa korisnicima/javnošću. Na realizaciji ovih aktivnosti u narednom period će se kontinuirano raditi u cilju njihove realizaciji.

Značajno veća ulaganja u zvaničnu statistiku u periodu 2019 - 2023. godina, proizlaze iz sljedećih razvojnih potreba:

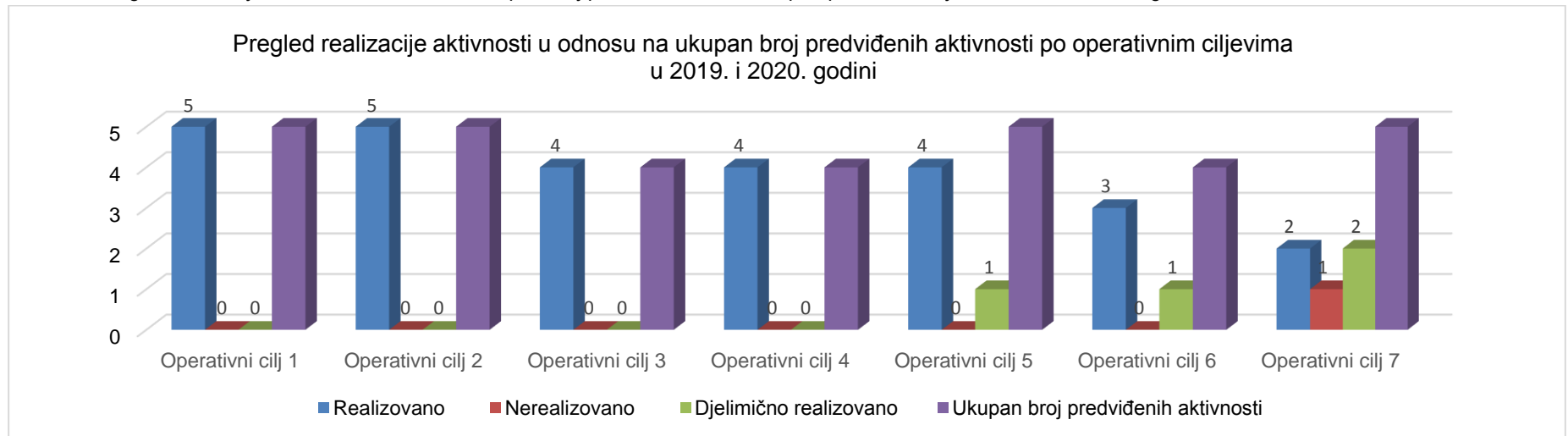
1. Rješavanje problema poslovnog prostora za potrebe Uprave za statistiku - nedovoljan i neadekvatan poslovni prostor, onemogućava primjenu svih standarda Kodeksa prakse evropske statistike;
2. Povećanje broja zaposlenih za 39 izvršilaca do kraja 2023. godine, u odnosu na vrijeme pripreme Strategije razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godine;
3. Uvođenje savremenih IT rješenja u svim fazama statističkog procesa - u vremenu brzog informacionog napretka, kao i u uslovima globalizacije, ovo predstavlja neophodnost, kako bi se povećala brzina i kvalitet u prikupljanju podatka, iskoristili novi raspoloživi izvori podataka i pratila nova vizija razvoja zvanične statistike „Big Data“. Stoga, je potrebno izvršiti nabavku savremenih licenciranih softverskih paketa za obradu i skladištenje podataka, kao i druge opreme koja je neophodna za osavremenjavanje postojećeg procesa statističke proizvodnje.

Nosilac implementacije Akcionog plana je Uprava za statistiku i drugi proizvođači zvanične statistike.

Tabela 1. Pregled realizovanih aktivnosti definisanih Strategijom razvoja zvanične statistike za period 2019 - 2023. godine

Strategija razvoja zvanične statistike 2019-2023. godina	Broj	Procentualno
Strateški cilj	1	
Operativni ciljevi	7	
Aktivnosti	49	
Indikatori učinka	21	
Dvogodišnji Akcioni plan za realizaciju aktivnosti definisanih Strategijom razvoja zvanične statistike		
Planirane aktivnosti tokom 2019 - 2020. godine	32	
Realizovane aktivnosti koje utiču na realizaciju operativnih ciljeva tokom 2019 -2020. godine	26	81%
Djelimično realizovane aktivnosti tokom 2019 -2020. godine	5	16%
Planirane Aktivnosti koje nisu realizovane tokom 2019 -2020. godine	1	3%
Ukupno broj aktivnosti koji utiču na realizaciju operativnih ciljeva tokom 2019 - 2020. godine	32	100%

Grafik 1. Pregled realizacije aktivnosti u odnosu na ukupan broj predviđenih aktivnosti po operativnim ciljevima u 2019. i 2020. godini

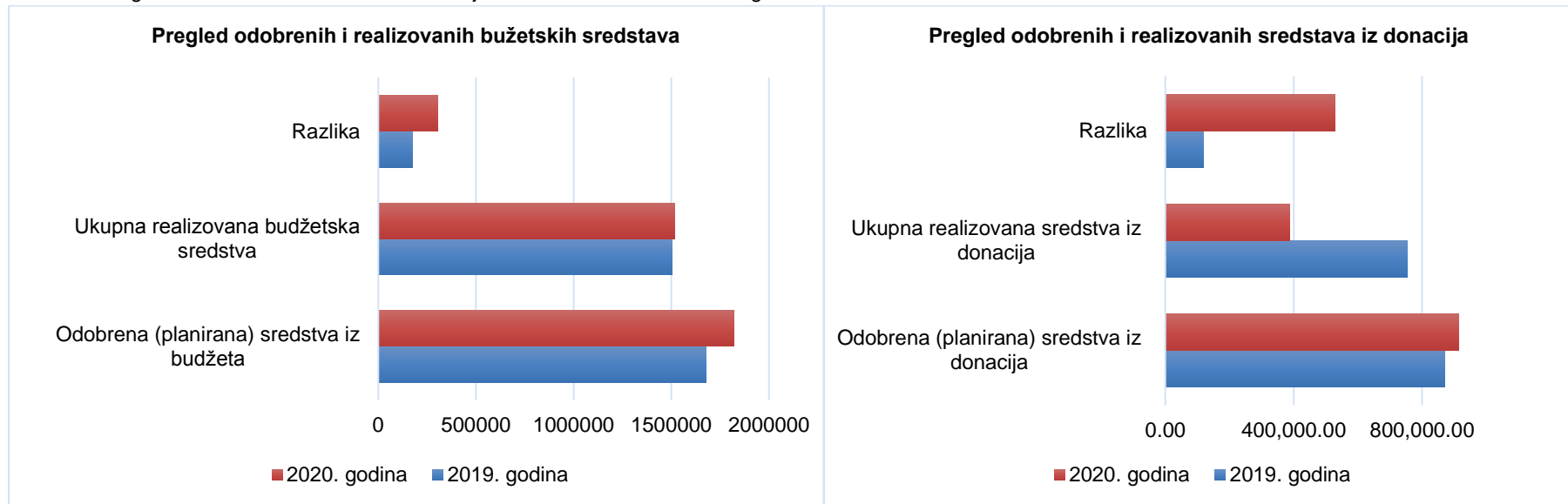

Troškovi aktivnosti planiranih Akcionim planom, koji je sastavni dio Strategije za period 2019. i 2020. godine iznosi 5,28 miliona eura, od čega se 2,54 miliona eura odnosi na 2019. godinu (1,67 miliona eura iz Budžeta Crne Gore i 871 hiljada eura potencijalna donatorska pomoć) i 2,73 miliona eura na 2020. godinu (1,82 miliona eura iz Budžeta Crne Gore i 915 hiljada eura potencijalna donatorska pomoć). Realizacija finansijskih sredstava je niža od planiranih (86.44% u 2019. godini i 42.24%), detaljan pregled dat je u Tabeli 2.

Tabela 2. Pregled finansijskih sredstava u 2019 - 2020. godini

Finansijska sredstva	u EUR	
	2019. godina	2020. godina
Odobrena (planirana) sredstva	1 676 633,33	1 821 781,19
Ukupna realizovana budžetska sredstva	1 502 682,59	1 518 353,97
Razlika	173 950,74	303 427,22
Procenat realizacije	89,62%	83,34%
Odobrena (planirana) sredstva iz donacija	871 805,00	915 000,00
Ukupan iznos realizovanih sredstava iz donacija	753 557,66	386 470,79
Razlika	118 247,34	528 529,21
Procenat realizacije	86,44%	42,24%

Grafik 2. Pregled odobrenih i realizovanih finansijskih sredstava u 2019. i 2020. godini

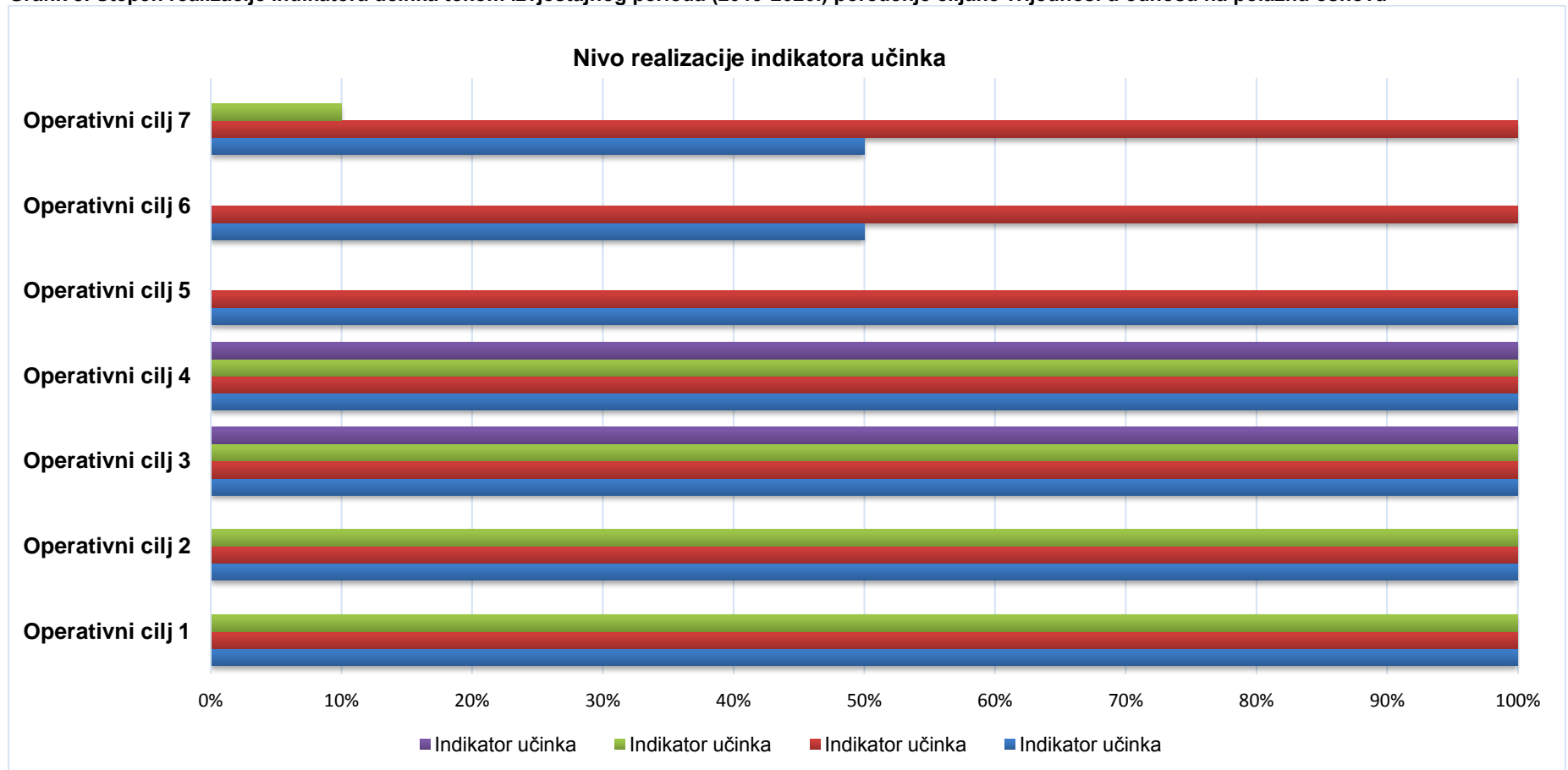

Stepen realizacije indikatora učinka koje su predviđene Akcionim planom za 2019. i 2020. godinu je na dosta visokom nivou i može se konstatovati da je zadovoljavajući. Procenjena je visoka uspješnost realizacije kod ukupnog broja definisanih indikatora učinka (21), za koje je definisana početna vrijednost, ciljana vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta i ciljana vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta

U potpunosti su realizovane ciljane vrijednosti na polovini sprovođenja strateškog dokumenta kod pet operativnih ciljeva od ukupno sedam (Operativnog cilj 1, 2, 3, 4 i 5). Djelimično su realizovane aktivnosti kod dva operativna cilja (Operativni cilj 6 i 7) i ne realizovana je jedna aktivnost kod Operativnog cilja 7. Stepenn realizacije aktivnosti je direkto uticao na realizaciju indikatora učinka, tako da je procjenjena vrijednost realizacije 89%. Razlozi zbog kojih neke od aktivnosti nijesu blagovremeno realizovane su uglavnom opravdani (uticaj pandemije COVID-19) i u cilju njihovog sprovođenja na kvalitetniji i sveobuhvatniji način.

Izazov u budućem period je nedostatak broja zaposlenih, posebno u organizacionoj jedinici za odnose sa korisnicima/javnošću ali kao primjer dobre prakse navodimo posvećenost zaposlenih u realizaciji operativnih ciljeva.

Grafik 3. Stepenn realizacije indikatora učinka tokom izvještajnog perioda (2019-2020.) poređenje ciljane vrijednosti u odnosu na polaznu osnovu

III. Operativni cilj 1 - Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva

Ovim ciljem planirano je uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima u cilju objašnjenja, prezentovanja i diferenciranja statističkih proizvoda. Planirano je razvijanje partnerstva, koje bi se baziralo na principima kvaliteta zvanične statistike sa ciljem da se poveća pravovremenost, raspoloživost i dostupnost rezultata zvanične statistike.

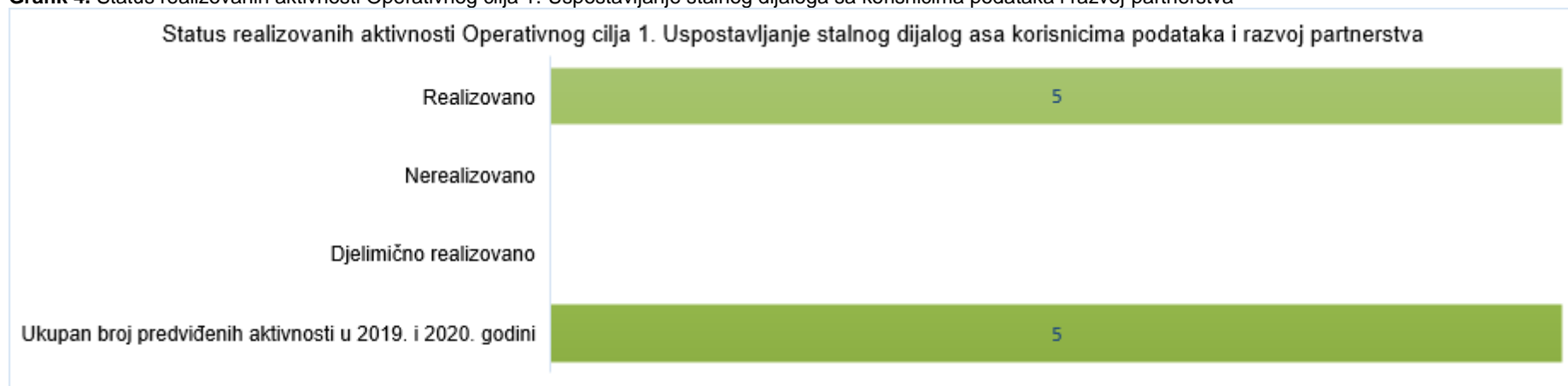
Pregled sredstava za realizaciju aktivnosti Operativnog cilja 1. dat je u Tabeli. 3.

Tabela 3. Pregled planiranih i realizovanih sredstava za Operativni cilj 1.

u EUR

Godine	Budžet		Potencijalna donatorska sredstva	
	Planirano	Realizovano	Planirano	Realizovano
2019	2 000	2 000	43 955	43 955
2020	0	0	24 938	24 938
UKUPNO	2 000	2 000	68 893	68 893

Grafik 4. Status realizovanih aktivnosti Operativnog cilja 1. Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva

Ključna dostignuća u relizaciji Operativnog cilja 1 - Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva su:

- **realizovano *Istraživanje o zadovoljstvu korisnika*** (drugo istraživanje) koje je sprovedeno je u periodu od 6. marta do 27. aprila 2020. godine. Istraživanje o zadovoljstvu korisnika pruža informacije o potrebama korisnika za rezultatima zvanične statistike i njihovom zadovoljstvu podacima i uslugama, koje sistem zvanične statistike Crne Gore proizvodi. Izvještaj o relizovanom istraživanju dostupan je na zvaničnoj web stranici Uprave za statistiku. Shodno rezultatima Istraživanja o zadovoljstvu korisnika, ukupna prosječna ocjena zadovoljstva korisnika uslugama Uprave za statistiku na skali od 1 do 5 (1-nezadovoljan, 5-veoma zadovoljan) je 4,0. Posmatrano po elementima ukupnog indeksa zadovoljstva, korisnici su najviše zadovoljni zaposlenima u Upravi za statistiku (4,3), pouzdanošću podataka (4,1) i uopšteno kvalitetom podataka i usluga (4,0), dok su najmanje zadovoljni internet stranicom Uprave za statistiku (3,8);
- ***u saradnji sa licenciranim naučno-istraživačkim institucijama iz Crne Gore iz oblasti zdravstva*** (Institut za javno zdravlje Crne Gore i Klinički centar Crne Gore) **i oblasti ekonomije** (Institut za strateške studije i projekcije), **pripremljen prijedlog naučno - istraživačkog projekta** za javni konkurs Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta (nekadašnje Ministarstva nauke) za dodjelu grantova za naučno - istraživačke projekte COVID – 19. Projekat je pozitivno ocijenjen, što je rezultiralo kreiranim podsistemom zvanične statistike od 60 indikatora;
- ***uspostavljeno formalno partnerstvo koje se odnosi na saradnju sa UNDP*** (program Ujedinjenih nacija za razvoj) na projektu BUR III - Montenegro second biannual update report i ***saradnju sa UNICEF-om*** na projektu MICS - Multiple Indicator Cluster Surveys;
- **tokom 2020. godine organizovana studijska posjeta:** „*Promocija statističke pismenosti u cilju boljeg razumijevanja i interpretacije podataka zvanične statistike*“. Takođe, organizovana je i radionica o javnom nastupu - efektni načini predavljanja rezultata istraživanja široj i stručnoj javnosti. Ova radionica bila je jedna u nizu organizovanih regionalnih prezentacija/događaja povodom prezentovanja rezultata MICS istraživanja i to u tri opštine: Berane, Tivat i Danilovgrad;
- u decembru 2019. godine, ***organizovana je studijska posjeta EK-EUROSTAT-u za tri predstavnika medija***. Cilj organizovanja studijske posjete je promocija statističke pismenosti predstavnika medija, u zemljama zapadnog Balkana;
- tokom 2019. godine ***predstavnici Uprave za statistiku prezentovali ulogu zvanične statistike na šest Odbora udruženja Privredne komore Crne Gore***, ukazivajući na značaj privrednih aktera Crne Gore u proizvodnji rezultata zvanične statistike;
- tokom 2019. godine ***potpisana četiri sporazuma o saradnji sa: Ministarstvom prosvjete, nauke, kulture i sporta (nekadašnje Ministarstvom nauke), Privrednom komorom, Kancelarijom za trgovinske odnose Ambasade Turske u Podgorici i Romskim savjetom*** u cilju razvijanja statističke zajednice.

Tabela 4. Informacije o rezultatima sprovedenih aktivnosti za Operativni cilj 1.

STRATEŠKI CILJ: Cilj zvanične statistike je da obezbjeđuje svim korisnicima, kvantitativne i reprezentativne informacije o ekonomskom, demografskom, socijalnom i stanju životne sredine u Crnoj Gori, po međunarodno definisanoj metodologiji i najvišim profesionalnim standardima.			
OPERATIVNI CILJ 1: Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva			
Indikator učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljana vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Broj implementiranih zahtjeva korisnika, kroz petogodišnji Program i Godišnji plan zvanične statistike u partnerstvu sa akademijom, naučno-istraživačkom zajednicom, privatnim sektorom i drugim	Od ukupnog broja (65) predloga i sugestija prihvaćeno je 74% ili 48 predloga i sugestija zainteresovanih korisnika	Implementacija sugestija datih od strane korisnika i realizacija probnih istraživanja 80%	Implementacija sugestija i istraživanja 100%
Veća zastupljenost korisnika zvanične statistike koji rade izvan državnih institucija - uključujući civilno društvo, sindikate, medije i lokalne vlasti u radnim grupama Savjeta statističkog sistema	4 člana (poslovna asocijacija – jedan član, naučno-istraživačka institucija - dva člana, nevladina organizacija - jedan član)	5 članova	6 članova
Rast zadovoljstva korisnika, na osnovu realizovanog istraživanja	Planirana realizacija Istraživanja o zadovoljstvu korisnika (2019.) i objavljivanje podataka	Realizacija Istraživanja o zadovoljstvu korisnika shodno dvogodišnjoj dinamici (2021.)	Realizacija Istraživanja o zadovoljstvu korisnika shodno dvogodišnjoj dinamici (2023.)

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum za realizaciju aktivnosti	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Uključivanje zahtjeva korisnika u Godišnji plan zvanične statistike u oblasti Demografije i Socijalne statistike, definisanih petogodišnjim Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godina	Broj uključenih zahtjeva korisnika definisanih petogodišnjim Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godina	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Shodno Godišnjem planu zvanične statistike za 2019. i 2020. godinu u oblasti Demografije i socijalne statistike, uključena su dva zahtjeva korisnika, definisanih petogodišnjim Programom zvanične statistike 2019 - 2023. godina	2	2					
Uspostavljanje formalnih partnerstava u cilju razvijanja statističke zajednice;	Realizovan Biannual update report (BUR) i Country analytical Report (CAR 2018).	Uprava za statistiku	Realizovano Uspostavljeno formalno partnerstvo sa UNDP-om i UNICEF – om (na projektu BUR III - Montenegro second biannual update report i MICS - Multiple Indicator Cluster Surveys).	2019.	2020.		Potencijal na donorska podrška	2019. 37 255 € 2020. 24 938 €	2019. 37 255 € 2020. 24 938 €	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum za realizaciju aktivnosti	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Povećanje značaja korisnika podataka u radu Savjeta statističkog sistema	Broj inicijativa članova Savjeta statističkog sistema u cilju implementacije korisničkih zahtjeva	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Održana konstitutivna sjednica Savjeta statističkog sistema održana je 1. 07. 2019. godine, koji čine predstavnici institucija koje najviše u svom radu koriste podatke zvanične statistike, čim je povećan značaj korisnika u radu Savjeta statističkog sistema	1	1					
Organizovanje edukativnih programa za glavne korisnike	Unapređenje statističke pismenosti	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Organizovane edukativnih programa za glavne korisnike u cilju unapređenja statističke pismenosti	2019.	2020.		Budžet Potencijal na donorska podrška	2019. 2.000 € 2019. 6.700 €	2019. 2.000 € 2019. 6.700 €	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum za realizaciju aktivnosti	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Izrada Akcionog plana za sprovođenje Istraživanja o zadovoljstvu korisnika i objavljivanje rezultata istraživanja	Definisan Akcioni plan i sprovedeno Istraživanje o zadovoljstvu korisnika	Proizvođači zvanične statistike	<p>Realizovano</p> <p>Sprovedeno Istraživanje o zadovoljstvu korisnika koje pruža informacije o potrebama korisnika za rezultatima zvanične statistike i njihovom zadovoljstvu podacima i uslugama, koje sistem zvanične statistike Crne Gore proizvodi.</p>							

IV. Operativni cilj 2 - Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima

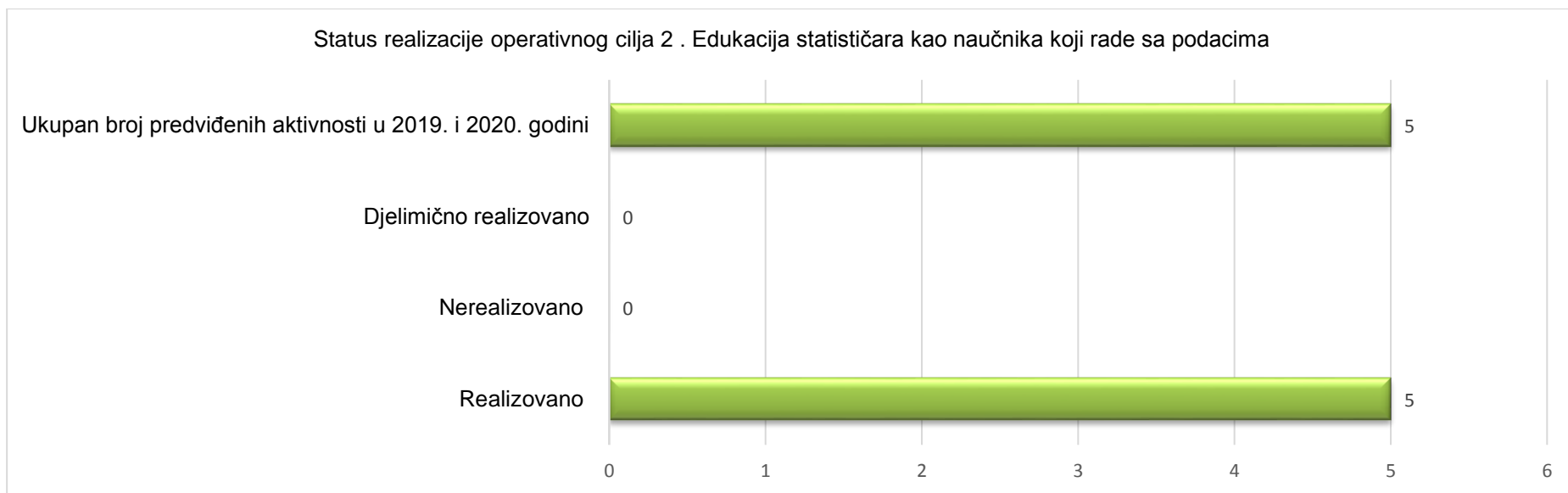
Uvažavajući nivo digitalizacije društva, kao i „*revoluciju podataka*“, koja je otvorila nove šanse razvoju zvanične statistike, jedan od ključnih izazova za zvaničnu statistiku ostaje dalji razvoj znanja i vještina statističara kao stručnog i profesionalnog kadra, kao i stvaranje nove generacije statističara, kao „*naučnika koji rade sa podacima*“, od kojih će se očekivati duboko poznavanje novih teorija i metoda kojima se obrađuju „*veliki podaci*“. Pregled sredstava za realizaciju aktivnosti Operativnog cilja 2. dat je u Tabeli. 5.

Tabela 5. Pregled planiranih i realizovanih sredstava za Operativni cilj 2. Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima

u EUR

Godine	Budžet		Potencijalna donatorska sredstva	
	Planirano	Realizovano	Planirano	Realizovano
2019	2 400	2 400	7 900	7 900
2020	26 000	3 824	381 000	14 035
UKUPNO	28 400	6 224	388 900	21 935

Grafik 5. Status realizovanih aktivnosti Operativnog cilja 3. Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima

Ključna dostignuća u relizaciji Operativnog cilja 2 - Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima su:

- ukupan broj zaposlenih u Upravi za statistiku na kraju 2020. godine je 99 izvršilaca od toga 95 na neodređeno vrijeme i 4 na određeno vrijeme (visokorukovodni kadar);
- jedan zaposleni Uprave za statistiku je uspješno završio **Magistarski evropski program zvanične statistike** (eng. European Master in Official Statistics – EMOS), u toku je proces za još četiri zaposlena;
- jedan zaposleni Uprave za statistiku se u periodu od 13. januara do 18. aprila 2020. godine stručno usavršavao u Statistici Holandije, na temu „Statistical use of Big data “u Hagu. Usljed pandemije COVID-19 službeniku je prekinuto stažiranje;
- **ukupan broj učesnika na online seminarima, kursovima i sastancima (EUROSTAT i UN sastanci) je 166.** Organizatori online događaja su EUROSTAT, GOPA, ICON institut, UNECE, Energy Community, FAO, itd.
- **organizovana su 24 seminara/obuke unutar Uprave za statistiku** za različite teme iz oblasti statistike u cilju razmjene stručnih vještina;
- u 2019. godini pripremljena je **Strategija upravljanja ljudskim resursima sa programom obuke;**

- u 2019. godini predstavnici Uprave za statistiku predstavili su rezultate **Istraživanja o uslovima života građana (SILC) i Istraživanja o upotrebi ICT u Crnoj Gori**, 4. aprila 2019. godine na događaju “Dan istraživanja”, koji organizuje Univerzitet Donja Gorica;
- **tokom 2019. godine na stručnom usavršavanju su bila četiri zaposlena**, njih troje je završilo stručno usavršavanje u EUROSTAT-u, u Luksemburgu, u oblasti nacionalnih računa, geoprostorne informacije za statistiku (GIS) i monetarnih računa za zaštitu okoline (EPEA / EGSS), dok je jedan zaposleni stručno usavršavanje, završio u Statistici Poljske, u Varšavi, u oblasti cijena;
- **šest zaposlenih prisustvovalo je sastancima u oblasti modernizacije i razvoja zvanične statistike korišćenjem “Big Data”**.
- U cilju edukacije zaposlenih koji se bave modernizacijom i razvojem zvanične statistike korišćenjem “Big Data”, zaposleni su prisustvovali sljedećim sastancima:
 - The Winter School Data on Integration metadata driven concept, 14 -18.01. 2019, Beograd;
 - New Techniques and Technologies for Statistics (NTTS), 12-13.03. 2019, Brisel;
 - Linked Open Data in the European Statistical System, flagship event of ESS net on Linked Open Statistics (DIGICOM work package 3), 26-29.05.2019, Sofija;
 - ESTP course “Big data tools for IT professionals supporting statisticians”, 18-21.06.2019. godine.
 - ESTP course "Applications of big data to official statistics" (webinar 3) 16.6.2020. godine.
 - ESTP course "IT tools and platforms for the use of big data in official statistics" (webinar 4), 30.06.2020. godine
 - UNECE Forest week SDG 15 Day, the 78th session of the Committee on Forests and the Forest Industry, 3-5. 11. 2020. godine.
 - ESTP 2020 course Development and use of indicator systems for evidence-based decision making in the context of SDG monitoring and other areas, 16-20.11. 2020. godine
 - Big Data for European Statistics - BDES 2020 - Online Sessions, 23-30.11.2020. godine.
 - 2020 Europe Sustainable Development Report (ESDR), 8.12.2020. godine.
 - UFM Regional Platform on Sustainable Urban Development, 10-12.2020. godine.
- U Godišnjem planu zvanične statistike za 2019. godinu uvedno je 31 probno statističko istraživanje, od kojih je 26 u nadležnosti Uprave za statistiku, a pet u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike;
- U Godišnjem planu zvanične statistike za 2020. godinu uvedeno je 21 probno statističko istraživanje, od kojih je 19 u nadležnosti Uprave za statistiku, a dva u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike

Tabela 6. Informacije o rezultatima sprovedenih aktivnosti za Operativni cilj 2.

OPERATIVNI CILJ 2: Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima			
Indikator učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljana vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Porast broja zaposlenih koji je uspješno završio European Master of official statistics – EMOS	4	5	6
Porast broja zaposlenih koji su uspješno završili višemjesečno stažiranje u EUROSTAT-u i nacionalnim statističkim institutima za statističke oblasti koje su u procesu inoviranja	31	33	35
Edukacija kadra za korišćenje metoda i standarda za primjenu «Big Data»	1	2	3
Testiranje novih metoda statističke proizvodnje kroz probna statistička istraživanja	0	0	1

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Koordinacija aktivnosti unutar statističkog sistema na izradi Strategije upravljanja ljudskim resursima sa programima obuke	Pripremljena Strategija upravljanja ljudskim resursima sa programima obuke	Uprava za statistiku	Realizovano Strategija upravljanja ljudskim resursima sa programom obuke je pripremljena 2019. godine	II i III kvartal 2019.	IV kvartal 2019.		Potencijalna donatorska podrška	2019. 4.900 €	2019. 4.900 €	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Komentar
Promocija i podrška studentima Evropskog magistarskog programa zvanične statistike - EMOS kroz saradnju sa akademskom zajednicom, održavanjem konferencija (Dan istraživanja 04. april 2019 i 2020. godine) i okruglih stolova	Broj zaposlenih koji je uspješno završio EMOS - European Master of official statistics	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Tokom 2019 i 2020. godine pet zaposlenih u Upravi za statistiku je odslušalo predavanja u okviru obrazovnog programa "Magistarski evropski program zvanične statistike - (EMOS).	4	1		Budžet	2019: 2.400 € 2020: 7.000 €	2019. 2 400 €	
Omogućiti višemjesečno stažiranje u EUROSTAT-u i nacionalnim statističkim institutima za statističke oblasti koje su u procesu inoviranja	Broj zaposlenih koji su uspješno završili višemjesečno stažiranje u EUROSTAT-u i nacionalnim statističkim institutima za statističke oblasti koje su u procesu inoviranja	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano U toku 2019. godine na stručnom usavršavanju su bila četiri zaposlena, dok je 2020. godine bio jedan službenik kojem je usljed pandemije COVID-19 prekinuto stažiranje	II kvartal 2019.	IV kvartal 2020.		Potencijalna donatorska podrška	2019. 3 000 €	2019. 3 000 €	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
<p>Redovna uključenost proizvođača zvanične statistike u radnim grupama koje se bave modernizacijom i razvojem zvanične statistike korišćenjem «Big Data»</p> <p>1. Konferencija o novim tehnikama i tehnologijama u zvaničnoj statistici</p> <p>2. Big Data alati za IT stručnjake kao podrška statističarima</p>	<p>Edukovani zaposleni u statističkom sistemu koji se bave modernizacijom i razvojem zvanične statistike korišćenjem «Big Data»</p>	<p>Proizvođači zvanične statistike</p>	<p>Realizovano</p> <p>Tokom 2019. i 2020. godine zaposleni su prisustvovali radnim grupama koje se bave modernizacijom i razvojem zvanične statistike korišćenjem «Big Data»</p>	<p>II kvartal 2019.</p>	<p>IV kvartal 2020.</p>		<p>Budžet</p> <p>Potencijalna donatorska podrška</p>	<p>2020. 19.000 €</p> <p>2020. 381.000 €</p>	<p>2020. 3.824 €</p> <p>2020. 14.035 €</p>	
<p>Testiranje novih izvora podataka i metoda kroz probna statistička istraživanja</p>	<p>Sprovedena probna istraživanja koja koriste nove izvore i metode u statističkoj proizvodnji</p>	<p>Proizvođači zvanične statistike</p>	<p>Realizovano</p> <p>Tokom 2019. i 2020. godine u Godišnjem planu zvanične statistike ukupno je uvedeno je 52 probna istraživanja, od kojih je 31 u 2019. i 21 u 2020. godini.</p>	<p>Probna istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu</p>	<p>Probna istraživanja definisana Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu</p>					

V. Operativni cilj 3: - Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima/preporukama

Proizvodnja zvanične statistike u skladu sa međunarodnim standardima i preporukama koji regulišu oblast zvanične statistike, osnovni je cilj Uprave za statistiku. Stoga i u narednom periodu, Uprava za statistiku, će nastaviti da učestvuje u radu međunarodnih statističkih tijela/organizacija, u cilju kreiranja zajedničkih pretpostavki za potpunu implementaciju međunarodnih metodologija sa jedne strane i da mijenja proces proizvodnje zvanične statistike u skladu sa novim statističkim standardima međunarodnih organizacija, čiji je Crna Gora član sa druge strane. Pregled sredstava za realizaciju aktivnosti Operativnog cilja 3. dat je u Tabeli. 7.

U cilju povećanja nivoa spremnosti Crne Gore za članstvo u oblasti statistike Programom zvanične statistike za period 2019 - 2023. godina, Uprava za statistiku radi na razvoju statistike nacionalnih računa kroz definisanje metoda i izvora u cilju uspostavljanja sistema redovne proizvodnje i transmisije tabela, koje su zahtijevane od strane EUROSTAT-a kroz prvo mjerilo za zatvaranje PP18.

Programom zvanične statistike za period 2019-2023. godina definisane su razvojne aktivnosti Uprave za statistiku za dio statistike nacionalnih računa čija izrada je u njenoj nadležnosti kroz probna istraživanja:

- Formiranje integrisanog sistema za kompilaciju tabela ponude i upotrebe: probna istraživanja su planirana za period 2019-2023.god. uzimajući u obzir kompleksnost obračuna, obimnost podataka potrebnih za razvoj navedenog sistema kao i neophodnost ekspertske podrške koja je obezbijeđena kroz IPA mb projekte u određenoj mjeri;
- Formiranje elemenata potrebnih za obračun Bruto domaćeg proizvoda po prihodnoj metodi: planirana realizacija probnog istraživanja za 2023. Godinu;
- Formiranje okvira i elemenata potrebnih za izradu nefinansijskih sektorskih računa: probna istraživanja su planirana za period 2019-2023.god. a realizacija ovog istraživanja je podržana Sporazumom o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika. Rad na ovoj aktivnosti se oslanja na međuinstitucionalnu saradnju i povezanost Uprave za statistiku i Ministarstva finansija i socijalnog staranja (nekadašnje Ministarstvo finansija), a usmjerena je na ispunjavanje prvog mjerila za zatvaranje PP18 – Statistika;
- Formiranje elemenata potrebnih za obračun kvartalnog Bruto domaćeg proizvoda po proizvodnoj metodi: planirana realizacija probnog istraživanja u 2021, 2022 i 2023. godinu;

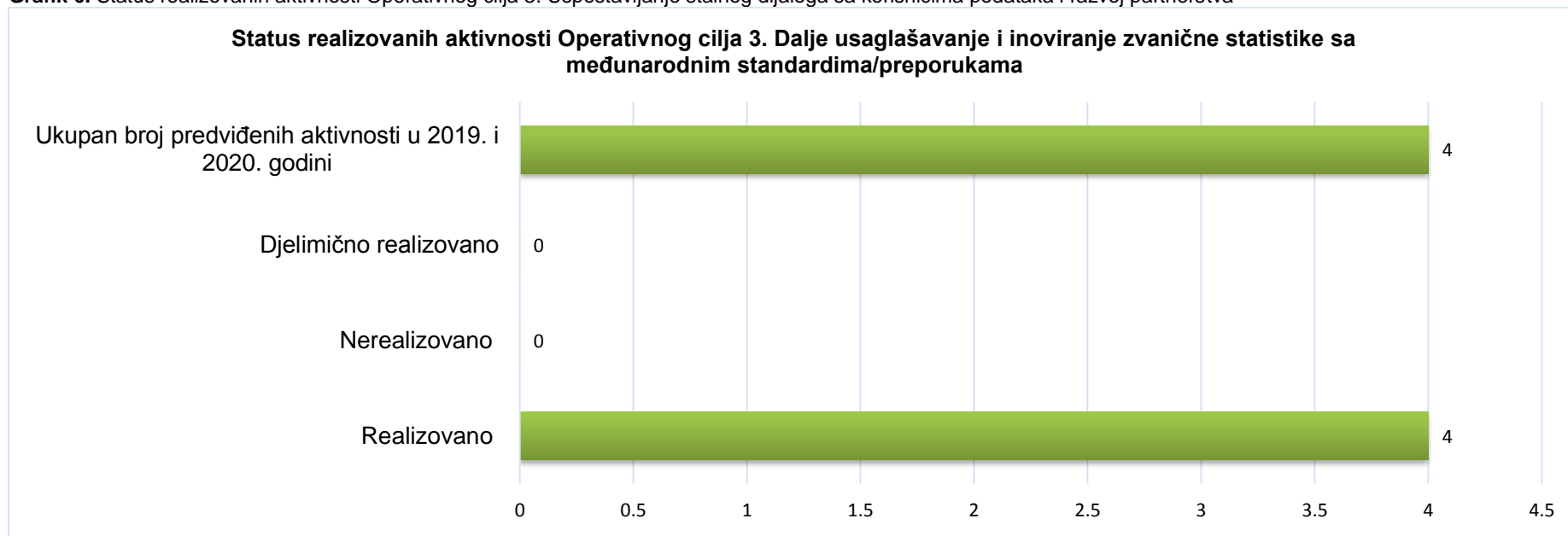
U skladu sa Sporazumom o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika između Uprave za statistiku, Centralne banke Crne Gore i Ministarstva finansija i socijalnog staranja (nekadašnje Ministarstvo finansija), definisana je nadležnost za proizvodnju sektorskih računa i EDP tabela. Za definisanje i pripremu nefinansijskih računa koji se odnose na sektor opšte države i EDP tabela nadležna institucija je Ministarstvo finansija, dok je za pripremu ostalih nefinansijskih računa za ostale sektore nadležna Uprava za statistiku. Centralna banka Crne Gore je nadležna za proizvodnju finansijskih računa za sve institucionalne sektore. Sporazumom je definisan i Odbor koji čine predstavnici sve tri institucije u cilju koordinacije implementacije Sporazuma.

Tabela 7. Pregled planiranih i realizovanih sredstava za Operativni cilj 3.

u EUR

	Budžet		Potencijalna donatorska sredstva	
	Planirano	Realizovano	Planirano	Realizovano
2019	1 724 000	1 473 716	520 000	487 430
2020	2 384 000	1 454 075	450 000	278 578
UKUPNO	4 108 000	2 927 791	970 000	766 008

Grafik 6. Status realizovanih aktivnosti Operativnog cilja 3. Uspostavljanje stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvoj partnerstva

Ključna dostignuća u relizaciji Operativnog cilja 3: Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima/preporukama su:

- postignut je **veći nivo metodološke usklađenosti** svih istraživanja statističkog sistema Crne Gore u skladu s pravnim zakonodavstvom EU iz oblasti zvanične statistike, a koja dalje služe kao input za obračun makroekonomskih podataka u skladu sa metodologijom ESA 2010;
- **dostignut je visok nivo kvaliteta u skladu sa principima Kodeksa prakse evropske statistike** koji se bazira na 16 principa zvanične statistike;
- svi raspoloživi **podaci su dostavljeni u propisanim vremenskim rokovima** u skladu s Programom transmisije ESA 2010, kao i kroz definisani softver za prenos podataka (EDAMIS web portal);
- pripremljena je **strategija “Prioritetni ciljevi razvoja MONSTAT-a 2020-2021”** (Odgovor na pandemiju COVID-19), 16. aprila 2020. godine;
- zaključkom Vlade Crne Gore od 18. juna 2020. godine odlučeno je da se obezbijede sredstva za **kupovinu poslovnog prostora Uprave za statistiku**;

- u oblasti makroekonomske statistike postignut je napredak kroz:
 - nastavljene aktivnosti u cilju dalje harmonizacije statistike nacionalnih računa Crne Gore sa standardima Evropske unije i ispunjavanja zahtjeva koji su definisani, završnim mjerilima za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika;
 - eksperimentalni rad na formiranju elemenata potrebnih za obračun BDP-a **po prihodnoj metodi**, prilagođavanjem podataka o zaradama zaposlenih u skladu sa konceptom nacionalnih računa;
 - pripremljeni podaci **Bruto investicije u osnovna sredstva dezagregirani po vrstama** osnovnih sredstava u skladu sa ESA 2010 metodologijom i programom za transmisiju podataka, kao i **podaci Lične potrošnje domaćinstava dezagregirani po trajnosti dobara**, za vremensku seriju 2010-2019. godine;

- primijenjene preporuke metodoloških koncepata sistema nacionalnih računa ESA 2010 za obračun **godišnjeg BDP-a u ulančanim mjerama obima**, kao i **sezonski prilagođeni podaci kvartalnog BDP-a**, za vremensku seriju 2006 - 2019. godine;
 - postignuto unaprjeđenje u dijelu **balansiranja tabela ponude i upotrebe (SUT)** za 2013. i 2014. godinu uz kontinuirani nastavak rada na kompilaciji podataka za 2015. i 2016. godinu;
 - **postignuta modernizacija u dijelu slanja podataka** Eurostatu kroz **unaprijeđenu platformu SDMX alata** preporučenih od strane Eurostata, čime je obezbijeđeno slanje podataka nacionalnih računa bez upotrebe SDMX konvertora;
 - ažuriran je dokument **Opis izvora i metoda za obračun bruto nacionalnog dohotka** (GNI inventory);
 - u oblasti potrošačkih cijena započeti su pregovori sa najvećim maloprodajnim lancima u cilju **uvođenja novog metoda prikupljanja podataka ("scanner data")**;
 - u oblasti proizvođačkih cijena izvršena je **detaljna analiza izvještajnih jedinica** u okviru sektora industrije i pripremljeno **idejno rješenje za prikupljanje podataka primjenom CAWI metode**, a sve u cilju rasterećenja izvještajnih jedinica;
 - održan kontinuitet u realizaciji aktivnosti visoko usklađenog projekta **Pariteta kupovne moći** i usklađivanje **Harmonizovanog indeksa potrošačkih cijena** sa međunarodnim standardima;
 - ostvaren značajan napredak u pogledu **dostupnosti podataka u dijelu spoljnotrgovinske robne razmjene kreiranjem diseminacione baze podataka**, koje prate mjesečna i godišnja saopštenja.
- u oblasti socijalne statistike postignut je napredak kroz:
- pripremljen nacrt Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine;
 - pripremljeni prvi nacrti metodoloških i organizacionih instrukcija na bazi probnog Popisa stanovništva u čijim izradama je učestvovalo 40 zaposlenih Uprave za statistiku i više međunarodnih eksperata za oblasti popisa stanovništva;
 - usljed pandemije COVID-19, a na osnovu zahtjeva EUROSTAT-a, pripremljeni su i dostavljeni statistički podaci o smrti lica za period 2005 - 2020. godina po nedjeljnoj dinamici;
 - realizovano pilot straživanje o rodno zasnovanom nasilju (Gender base violence - GBV);
 - razvijen Indeks rodne ravnopravnosti, po prvi put u Crnoj Gori su dostupni međunarodno uporedivi podaci o rodnoj ravnopravnosti;

- objavljena publikacija “Žene i muškarci u Crnoj Gori”;
- završen rad na uspostavljanju Međunarodne klasifikacije kriminala u statističke svrhe (ICCS);
- realizovano istraživanje o Inovativnoj aktivnosti preduzeća, što je omogućilo da Crna Gora bude uključena u European Innovation Scoreboard;
- završena analiza obračuna prosječnih zarada iz administrativnih izvora - Uprave prihoda Crne Gore (nekadašnja Poreske uprave);
- kao odgovor na krizu usljed pandemije COVID-19 i njen uticaj na tržište rada u Anketi o radnoj snazi je, od drugog kvartala 2020. godine, uključen set novih pitanja koji omogućava analizu uticaja krize prouzrokovane pandemijom COVID-19 na tržište rada: *Istraživanja Anketa o radnoj snazi i Anketa o dohotku i uslovima života dostigla visoku usklađenost sa EU standardima*;
- u cilju većeg korišćenja administrativnih podataka uspostavljena je saradnja sa drugim institucijama i kontinuirano se analiziraju baze podataka institucija, analizirani su podaci Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Uprave prihoda Crne Gore (nekadašnja Poreske uprave), Ministarstva finansija i socijalnog staranja (nekadašnje Ministarstvo finansija)
- u oblasti poljoprivrede i poslovnih statistika postignut je napredak kroz:
 - započete su aktivnosti u cilju priprema za **Popis poljoprivrede** kroz međunarodnu ekspertsku podršku;
 - harmonizacija statistike šumarstva sa metodološkim standarima na nacionalnom i međunarodnom nivou kroz **preračun vremenskih serija** za period od 2010 - 2019. Na ovaj način objavljeni podaci doprinijeli su kvalitetnijem izvještavanju u dijelu klimatskih promjena (Inventar gasova sa efektom staklene bašte);
 - stvoreni uslovi za **preuzimanje podataka iz administrativnih izvora** (Agencija za zaštitu prirode i životne sredine) u oblasti statistike lovstva;
 - sprovedeno je **probno istraživanje** o upotrebi pesticida u periodu od 21. septembra do 10. oktobra 2020. godine u skladu sa Regulativom (EZ) br. 1185 / 2009;
 - nastavljeno je sa **razvojem IT infrastrukture** za prikupljanje podataka, CAPI metoda (Computer Asisted Personal Interview).
- u oblasti implementacije međunarodnih projekata i saradnje postignut je napredak kroz:

- povećan broj zvaničnih podataka proizvedenih u skladu sa međunarodnim standardima i metodologijama koje su razvijene implementacijom projekata u saradnji sa međunarodnim partnerima, posebno sa EU zajednicom kroz IPA fondove kao i drugih UN institucija: UNDP, UNICEF, UNECE, UNODC, MMF-om, OECD-om, Svjetskom bankom, ILO-om i drugim organizacijama;
 - sa ciljem definisanja daljih aktivnosti na ispunjenju završnih mjerila u periodu 20 - 21. februar 2020. godine Uprava za statistiku je inicirala misiju EUROSTAT-a na temu nacionalnih računa sa ciljem daljeg unapređenja procesa evropskih integracija u oblasti pregovaračkog Poglavlja 18 - Statistika. U saradnji sa EUROSTAT-om definisani su dalji koraci na ispunjenju završnih mjerila Poglavlja 18 - Statistika;
 - tokom 2020. godine **održana su i 22 tematska sastanka** pregovaračke grupe koja se odnose na pregovaračko Poglavlje 18 - Statistika, a sa ciljem ispunjenja mjerila za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika;
 - u okviru procesa evropskih integracija, Poglavlje 18 - Statistika je shodno izvještaju o napretku Evropske komisije za 2020. godinu ostvarilo **ocjenu “određeni napredak” i “umjerenu spremnost”**. Napredak je u izvještaju evidentiran u svim pojedinačnim oblastima, a predložene su i dvije preporuke Evropske komisije za dalji proces evropskih integracija koje se odnose na potrebu značajnog povećanja ljudskih i finansijskih kapaciteta, kao i nastavka rada na usaglašavanju sa ESA 2010 metodologijom. Na skali od 1-100, prema indikatoru Svjetske banke za ocjenu statističkog kapaciteta, Crna Gora je ocijenjena sa prosječnom ocjenom 85,6%, što je za 13,4 procentnih poena više u odnosu na 2013. godinu.
- realizacijom statističkih istraživanja ostvarena je dostupnost 57% ili 36 SDG indikatora, od traženih 56 indikatora, definisanih Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine. Proizvedeni indikatori su dostavljeni Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, (nekadašnjem Ministarstvu održivog razvoja i turizma). Takođe, Uprava za statistiku dostavlja zvanične statističke podatke EK - EUROSTAT-u u cilju proizvodnje indikatora na evropskom nivou, koji su dostupni na zvaničnoj web stranici EUROSTAT-a <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database> , trenutno je dostupno 58% ili 58 SDG indikatora od 100 traženih indikatora;
 - u 2020. godini realizovano je 209 ili 99% statističkih istraživanja definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu;
 - u 2019. godini realizovano je 219 ili 99% statističkih istraživanja, od ukupno 220 planiranih Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu;
 - postignuta je veća dostupnost ekonomskih, finansijskih i socio-demografskih podataka Crne Gore, shodno standardima Međunarodnog monetarnog fonda - MMF sa sistema za diseminaciju opštih podataka (e-GDDS).

Dostupno je 15 indikatora iz preporučene serije na zvaničnoj web stranici Međunarodnog monetarnog fonda sa sistema za diseminaciju opštih podataka <https://dsbb.imf.org/egdds/country/MNE/category>

Tabela 8. Informacije o rezultatima sprovedenih aktivnosti za Operativni cilj 3.

OPERATIVNI CILJ 3: Dalje usaglašavanje i inoviranje zvanične statistike sa međunarodnim standardima/preporukama			
Indikator učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljana vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Ispunjenje aktivnosti koje doprinose realizaciji završnih mjerila Poglavlja 18 - Statistika	40%	70%	90%
Broj proizvedenih indikatora za potrebe globalnog izvještavanja (UN), kao i za potrebe regionalnog izvještavanja EU i UNECE region	61%	65%	68%
Veća dostupnost rezultata zvanične statistike Crne Gore u statističkim bazama EUROSTAT-a i UN-a	57%	60%	63%
Veća dostupnost ekonomskih, finansijskih i socio-demografskih podataka Crne Gore shodno standardima Međunarodnog monetarnog fonda sa sistema za diseminaciju opštih podataka (e-GDDS)	Preporučena serija: dostupno 13 od ukupno 15 kategorija podataka Dopunska serija: dostupno 5 od ukupno 6 kategorija podataka Demografski indikatori: dostupna 1 od ukupno 1 kategorije podataka	Preporučena serija: dostupno 15 kategorija podataka	Unaprijeđena periodičnost i pravovremenost diseminacije kategorija podataka iz preporučene serije
Veće učešće Uprave za statistiku kroz članstvo u međunarodnim radnim grupama, upravljačkim tijelima, međunarodnim asocijacijama	2	3	4

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
<p>Koordinacija aktivnosti sa nadležnim institucijama u cilju ispunjenja završnih mjerila Poglavlja 18 – Statistika, a shodno potpisanom Sporazumu o saradnji u oblasti statistike nacionalnih računa sektora opšte države i sa njom povezanih statistika (br. 01-1488 od 25.04.2016. godine)</p>	<p>Povećanje nivoa spremnosti Crne Gore za članstvo u oblasti statistike kroz Izveštaje o napretku Evropske komisije za pregovarač o poglavlje 18 – Statistika. Povećana proizvodnja inputa za popunjavanje konkretnih varijabli u okviru tabela definisanih prvim mjerilom za zatvaranje Poglavlja 18 - Statistika</p>	<p>Proizvođači zvanične statistike</p>	<p>Realizovano</p> <p>U cilju povećanja nivoa spremnosti Crne Gore za članstvo u oblasti statistike Programom zvanične statistike za period 2019 - 2023. godina, Uprava za statistiku radi na razvoju statistike nacionalnih računa kroz definisanje metoda i izvora u cilju uspostavljanja sistema redovne proizvodnje i transmisije tabela, koje su zahtijevane od strane EUROSTAT-a kroz prvo mjerilo za zatvaranje PP18.</p>	<p>2019. godine</p>	<p>2020. godine</p>					

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Veća dostupnost indikatora za potrebe globalnog izvještavanja (UN), kao i za potrebe regionalnog izvještavanja EU i UNECE region	Kontinuirana statistička proizvodnja i realizacija statističkih istraživanja	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Realizacijom statističkih istraživanja ostvarena je dostupnost 57% ili 36 SDG indikatora, od traženih 56 indikatora, definisanih Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030. godine. Na evropskom nivou SDG indikatori dostupni na zvaničnoj web stranici EUROSTAT-a https://ec.europa.eu/eurostat/data/database	2019. godine	2020. godine		Potencijalna donatorska podrška	2019: 10.000 €	2019: 10.000 €	
Veća dostupnost rezultata zvanične statistike Crne Gore u statističkim bazama EUROSTAT-a i UN-a i njihovo metodološko usklađivanje sa relevantnim metodološkim okvirima i konceptima kvaliteta	Proizvodnja rezultata zvanične statistike	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano U 2020. godini realizovano je 209 ili 99% statističkih istraživanja definisanih Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu U 2019. godini realizovano je 219 ili 99% statističkih istraživanja, od ukupno 220 planiranih Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu	2019. godine	2020. godine		Budžet Potencijalna donatorska podrška	2019: 1 724 000€ 2020: 2 384 000€ 2019: 510 000€ 2020: 450 000€	2019: 1 473 715€ 2020: 1 454 075€ 2019: 477 402€ 2020: 278 578€	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Veća dostupnost ekonomskih, finansijskih i socio-demografskih podataka Crne Gore, shodno standardima Međunarodnog monetarnog fonda sa sistema za diseminaciju opštih podataka (e-GDDS)	Proizvodnja rezultata zvanične statistike	Proizvođači zvanične statistike	<p>Realizovano</p> <p>Postignuta je veća dostupnost ekonomskih, finansijskih i socio-demografskih podataka Crne Gore, shodno standardima Međunarodnog monetarnog fonda - MMF sa sistema za diseminaciju opštih podataka (e-GDDS). Dostupno je 15 indikatora iz preporučene serije na zvaničnoj web stranici Međunarodnog monetarnog fonda sa sistema za diseminaciju</p>	2019. godine	2020. godine					

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
			opštih podataka https://dsbb.imf.org/egdds/country/MNE/category							

VI. Operativni cilj 4 - Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike

Korišćenje novih izvora podataka, zahtijeva razvijanje novih metoda u prikupljanju, obradi, analizi podataka, kako bi se garantovao kvalitet u skladu sa principima Kodeksa prakse zvanične statistike. To podrazumijeva uvođenje novih tehnika u prikupljanju podataka (CATI, CAWI, Web scraping, Web scanning itd) kroz nove investicije u IT sistem za prikupljanje, obradu, analizu i diseminaciju podataka. Pored korišćenja novih izvora podataka, posebna pažnja biće posvećena daljem korišćenju izvora podataka, koji su u posjedu organa državne uprave u proizvodnji

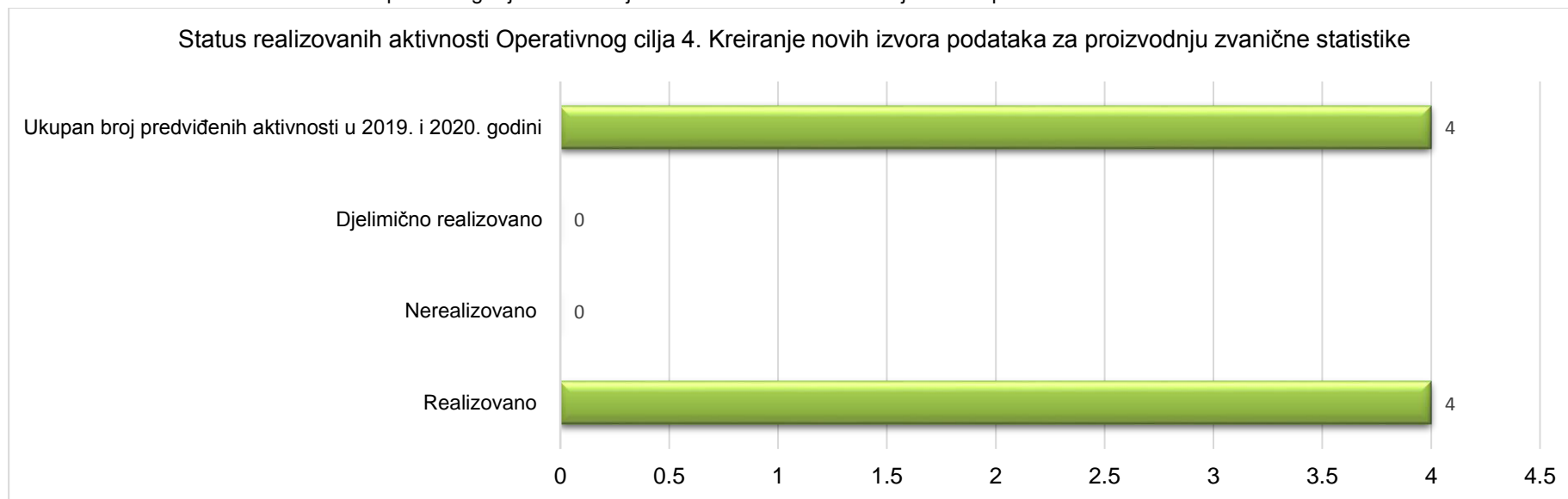
zvanične statistike, kako bi se smanjili troškovi proizvodnje rezultata zvanične statistike i opterećenost privrednih subjekata i građana u dostavljanju podataka putem anketa. Pregled sredstava za realizaciju aktivnosti Operativnog cilja 4. dat je u Tabeli. 9

Tabela 9. Pregled planiranih i realizovanih sredstava za Operativni cilj 4.

u EUR

	Budžet		Potencijalna donatorska sredstva	
	Planirano	Realizovano	Planirano	Realizovano
2019			170 000	170 000
2020			63 000	63 000
UKUPNO			233 000	233 000

Grafik 7. Status realizovanih aktivnosti Operativnog cilja 3. Edukacija statističara kao naučnika koji rade sa podacima

Ključna dostignuća u relizaciji Operativnog cilja 4: Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike

- u cilju smanjenja troškova proizvodnje rezultata zvanične statistike, opterećenosti privrednih subjekata i građana u dostavljaju podataka anketnim metodom, kao i većem korišćenju izvora podataka koji su u posjedu organa državne uprave u proizvodnji

zvanične statistike Uprava za statistiku inicirala je izmjenu člana 35 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike koja je objavljena 12. 08. 2019. godine u "Službenom listu CG" br. 47/19;

- u saradnji sa UNDP-om nastavljene su aktivnosti za probno preuzimanje podataka iz registra Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta (nekadašnje Ministarstva prosvjete) preko Jedinistvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka između državnih organa i organa državne uprave sa kojima Uprava za statistiku ima potpisan Sporazum o saradnji;
- Uprava za statistiku je pripremila predlog za uključivanje oblasti zvanične statistike u *Strategiju digitalizacije Crne Gore 2021 - 2025. godine*, sa ciljem stvaranja jedinstvenog prostora otvorenih podataka kojim upravlja Uprava za statistiku;
- U toku 2020. godine, u cilju povećanog korišćenja administrativnih izvora podataka za potrebe proizvodnje zvanične statistike, urađena analiza mogućnosti obračuna zarada iz baza podataka Uprave prihoda Crne Gore (nekadašnje Poreske uprave). Rezultati analize pokazali su da bi glavni problemi pri proizvodnji podataka o zaradama bili vezani za princip pravovremenosti. Naime, podaci bi bili objavljeni 45 dana od mjeseca na koji se zarade odnose. (npr. 15-og marta bi bili publikovani podaci o prosječnim zaradama za januar mjesec).
- U cilju realizacije ove aktivnosti jedan službenik Uprave za statistiku će se u periodu od 13. januara do 8. aprila 2020. godine stručno usavršavati u Statistici Holandije, na temu „Statistical use of Big Data“ u Hagu. Usljed pandemije COVID-19 službeniku je prekinuto stažiranje i ranije nego što je planirano. Tokom 2020. godine održano je niz on-line seminara na navedenu temu:
 - BDES 2020 (Big Data for European Statistics) Online Sessions, 23-30. 11.2020. godine;
 - ESTP course "Applications of big data to official statistics" (webinar 3) 16. 6. 2020. godine;
 - ESTP course "IT tools and platforms for the use of big data in official statistics" (webinar 4), 30.06. 2020.godine;
- Tokom izvještajnog perioda u cilju realizacije navedene aktivnosti urađeno je sljedeće:
 - izvršena analiza baza podataka, osam registara i 175 varijabli, koje se koriste u Upravi za statistiku za proizvodnju redovnih statističkih istraživanja;
 - ostvarena saradnja sa rukovodima administrativnih registara, koji se još uvijek ne koriste u procesu proizvodnje zvanične statistike. Analizirani su registri Uprave prihoda Crne Gore (nekadašnje Poreske uprave), Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta (nekadašnje Ministarstva prosvjete) i Univerziteta Crne Gore;
 - održani sastanci sa predstavnicima institucija, koji su prepoznati kao potencijalni izvori podataka za potrebe zvanične statistike: Ministarstvom prosvjete, nauke, kulture i sporta (nekadašnjem Ministarstvom prosvjete) - (za bazu nostrifikovanih

diploma), Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava (nekadašnjem Ministarstvom pravde), Ministarstvom finansija i socijalnog staranja (nekadašnjem Ministarstvom rada i socijalnog staranja), Zavodom za zapošljavanje, Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fondom za zdravstveno osiguranje i Upravom za kadrove.

- Godišnjim planom zvanične statistike za 2020. godinu predviđeno je uvođenje probnih statističkih aktivnosti (21), koja se uvode u slučajevima kad je potrebno izvršiti ocjenu metodologije ili kvaliteta izvora podataka koje treba prikupiti statističkim istraživanjem. U nadležnosti Uprave za statistiku je 19 probnih istraživanja dok su preostala dva probna istraživanja u nadležnosti Centralne banke Crne Gore;
- Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu uvedene su (31) probne statističke aktivnosti, koje se uvode zbog usklađivanja zvanične statistike Crne Gore sa pravnim poretkom Evropske unije, koji se odnosi na zvaničnu statistiku i u slučajevima kada je potrebno izvršiti ocjenu metodologije ili kvaliteta izvora podataka, koje treba prikupiti statističkim istraživanjem. U nadležnosti Uprave za statistiku je 26 probnih statističkih aktivnosti od ukupnog broja probnih statističkih aktivnosti, planiranih Godišnjim planom zvanične statistike za 2019. godinu, i (5) u nadležnosti drugih proizvođača zvanične statistike (Centralne banke Crne Gore (2), Instituta za javno zdravlje Crne Gore (3));

U tabeli 10. prikazane su ostvarene planirane aktivnosti Operativnog cilja 4. tokom dvogodišnjeg perioda (2019 - 2020.).

Tabela 10. Informacije o rezultatima sprovedenih aktivnosti za Operativni cilj 4.

OPERATIVNI CILJ 4.

Kreiranje novih izvora podataka za proizvodnju zvanične statistike

Indikator učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljana vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Porast broja statističkih istraživanja koja koriste nove izvore podataka	0	0	1
Porast broja statističkih istraživanja koja koriste administrativne izvore podataka	49	51	53
Porast broja novih metoda u prikupljanju podataka	CAWI, CAPI	CAWI, CAPI	CAWI, CAPI
Porast broja istraživanja kojima se testiraju novi izvori i metodi u proizvodnji zvanične statistike	1 statističko istraživanje	2 statistička istraživanja	3 statistička istraživanja
Smanjenje opterećenosti izvještajnih jedinica	Indikator opterećenosti: Normalna opterećenost 81% Umjerena opterećenost 13% Visoka opterećenost 6%	Indikator opterećenosti: Normalna opterećenost 83% Umjerena opterećenost 13% Visoka opterećenost 6%	Indikator opterećenosti: Normalna opterećenost 85% Umjerena opterećenost 13% Visoka opterećenost 6%

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Koordinacija aktivnosti u cilju izmjene člana 35 (Pristup administrativnim izvorima podataka) Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	Izmijenjen član 35 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike	Uprava za statistiku	Realizovano Izmijenjen član 35 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike. Izmjena objavljena 12. 08. 2019. godine u "Službenom listu CG" br. 47/19	I kvartal 2019.	IV kvartal 2019.					
Omogućiti edukaciju zaposlenih u statističkom sistemu za korišćenje novih izvora podataka u oblasti primjene „Big Data“	Edukacija zaposlenih u statističkom sistemu u okviru ESS i drugih statističkih organizacija i institucija o korišćenju novih izvora podataka	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Prisustvo zaposlenih u statističkom sistemu u okvirima ESS definisanih MC listom za 2019. i 2020. godinu za zemlje kandidate	2019. godina	2020. godina					
Sprovođenje probnih istraživanja u cilju ocjene metodologije ili kvaliteta izvora podataka koje treba prikupiti statističkim istraživanjima	Primjena administrativnih izvora podataka u statističke svrhe	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Tokom izvještajnog perioda analizirane su administrativne baze podataka, administrativnih izvora u cilju primjene u statističke svrhe	2019. godina	2020. godina					

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Sprovođenje probnih istraživanja i pilot projekata u cilju ispitivanja primjene novih metoda i izvora u statističkoj proizvodnji	Ispitivanje mogućnosti u primjeni novih metoda u statističkoj proizvodnji	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Tokom 2019. i 2020. godine u Godišnjem planu zvanične statistike ukupno je uvedno je 52 probna istraživanja, od kojih je 31 u 2019. i 21 u 2020. godini	2019. godina	2020. godina		Potencijalna donatorska podrška	2019. 170 000 € 2020. 63 000 €	2019. 170 000 € 2020. 63 000 €	

VII. Operativni cilj 5 - Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike

Visok kvalitet rezultata zvanične statistike i usluga će i u narednom petogodišnjem periodu ostati ključna aktivnost zvanične statistike Crne Gore. Nastaviće sa proces unaprjeđenja kvaliteta u svim statističkim aktivnostima, ne samo u procesu proizvodnje zvanične statistike, već i u upravljanju procesima. Mehanizmi osiguranja kvaliteta zasnivaće se na definisanim standardima kvaliteta kroz primjenu i implementaciju modela upravljanja kvaliteta Total Quality management (TQM) i Generičkog modela statističkog poslovnog procesa (GSBPM). Primjena standarda osigurat će jasnu komunikaciju, dobru koordinaciju i saradnju u sistemu, tako da su sve komponente interoperabilne.

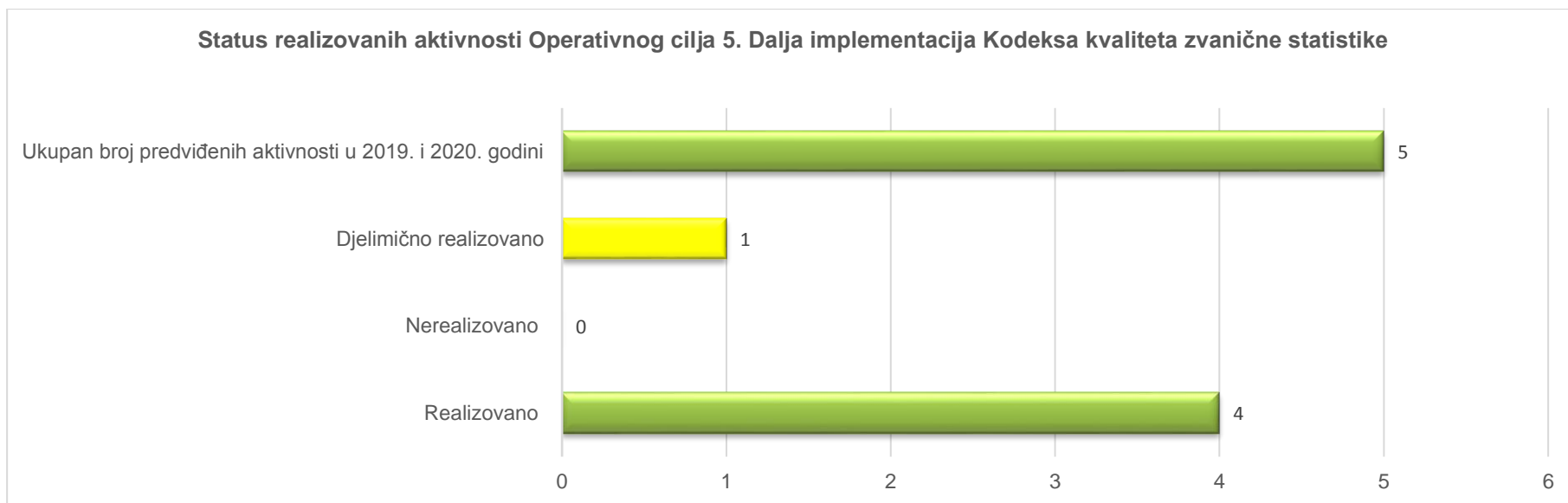
Pregled sredstava za realizaciju aktivnosti Operativnog cilja 5. dat je u Tabeli. 11.

Tabela 11. Pregled planiranih i realizovanih sredstava za Operativni cilj 5.

u EUR

	Budžet		Potencijalna donatorska sredstva	
	Planirano	Realizovano	Planirano	Realizovano
2019			19 300	19 300
2020			15 000	5 000
UKUPNO			34 300	34 300

Grafik 8. Status realizovanih aktivnosti Operativnog cilja 5. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike

Ključna dostignuća u realizaciji Operativnog cilja 5: Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike

- definisan Akcioni plan za realizaciju preporuka koje su date nakon realizovane EUROSTAT-ove misije „*Procjena sistema zvanične statistike*“ (Peer review). Realizovane su sve aktivnosti predviđene za 2020. godinu, koje su doprinijele jačanju koordinacije na nivou statističkog sistema Crne Gore, izgradnji kapaciteta i uspostavljanju dijaloga sa korisnicima podataka;
- definisan Akcioni plan i prateća strateška i implementaciona dokumenta u cilju implementacije GSBPM modela u skladu sa višekorisničkim projektom IPA 2015 6.1 Quality management;
- objavljena **Politika kvaliteta** u Upravi za statistiku, dokument kojim se definiše misija i vizija zvanične statistike, kao i definisani strateški i operativni ciljevi;
- radi obezbjeđenja kvaliteta rezultata zvanične statistike Uprava za statistiku donijela **Deklaraciju kvaliteta** koja je u skladu sa Politikom kvaliteta i principima zvanične statistike Crne Gore;
- objavljena je **Strategija upravljanja kvalitetom za period 2020 - 2023. godina**, koja predstavlja drugi strateški razvojni dokument iz oblasti obezbjeđenja kvaliteta u statističkom sistemu Crne Gore;

- objavljen **Vodič za implementaciju Strategije upravljanja kvalitetom u statističkom sistemu Crne Gore za period 2020 - 2023. godina**, dokument koji pruža praktične sugestije za implementaciju strategije;
- kontinuirano se radi na povećanju nacionalnih izvještaja o kvalitetu za statistička istraživanja, koji su dostupni na sajtu Uprave za statistiku;
- u skladu sa Kodeksom prakse evropske statistike, pripremljeni su svi preduslovi za realizaciju samoprocjene kvaliteta statističkog sistema, kao jednim od efikasnijih mehanizama procjene statističke proizvodnje;
- u cilju procjene rada, u toku 2020. godine je izvršeno 13 inspeksijskih nadzora, gdje nije konstatovana veća nepravilnost u radu Uprave za statistiku;
- pripremljen opšti okvir za razvoj i sprovođenje procesa za definisanje, upravljanje i mjerenje kvaliteta Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. godine.

U tabeli 12. prikazane su ostvarene planirane aktivnosti Operativnog cilja 5. tokom dvogodišnjeg perioda (2019 - 2020.).

Tabela 12. Informacije o rezultatima sprovedenih aktivnosti za Operativni cilj 5.

OPERATIVNI CILJ 5. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike			
Indikator učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljana vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Stalni procentualni rast implementiranih aktivnosti u skladu sa evaluacionim standardima definisanim principima Kodeksa prakse evropske statistike, predloženih u redovnim izvještajima sa misije procjene	10%	40%	100%

Implementacija elementa Upravljanja ukupnim kvalitetom definisanih Strategijom kvaliteta Uprave za statistiku, koji predstavljaju zajednički okvir kvaliteta Evropskog statističkog sistema	80%	100%	100%
---	-----	------	------

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Definisanje Akcionog plana na nivou statističkog sistema Crne Gore u skladu sa evaluacionim standardima definisanim principima Kodeksa prakse evropske statistike, predloženih u redovnom Izveštaju sa misije procjene održane u novembru 2018. godine	Izrađen Akcioni plan na nivou statističkog sistema	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Izrađen Akcioni plan na nivou statističkog sistema Crne Gore u skladu sa evaluacionim standardima definisanim principima Kodeksa prakse evropske statistike, predloženih u redovnom Izveštaju sa misije procjene održane u novembru 2018. godine;	II kvartal 2019.	IV kvartal 2019.					

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Definisanje Akcionog plana i pratećih procedura u cilju implementacije GSBPM modela u skladu sa višekorisničkim projektom IPA 2015 6.1 Quality management	Izrađen Akcioni plan na nivou statističkog sistema	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Izrađen Akcioni plan i prateća strateška i implementaciona dokumenta u cilju implementacije GSBPM modela u skladu sa višekorisničkim projektom IPA 2015 6.1 Quality management.	III kvartal 2019.	IV kvartal 2019.		Potencijalna donatorska podrška	2019. 3 100 €	2019. 3 100 €	
Implementacija elementa Upravljanja ukupnim kvalitetom definisanih Strategijom upravljanja kvalitetom, koji predstavljaju zajednički okvir kvaliteta Evropskog statističkog sistema u skladu sa projektom IPA 2015 6.1 Quality management: 1. Stroga posvećenost korisnicima i ostalim zainteresovanim stranama 2. Profesionalna orijentacija zaposlenih 3. Kvalitetni statistički procesi i proizvodi	Implementirani elementi: 1) Korisnička orijentisanost; 2) Orjntisanost ka procesima; 3) Razvoj i uključivanje zaposlenih; 4) Stalna unaprjeđenja	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Implementirani definisani elementi Upravljanja ukupnim kvalitetom koji predstavljaju zajednički okvir kvaliteta Evropskog statističkog sistema kroz usvojenu Strategiju upravljanja kvalitetom.	III kvartal 2019.	IV kvartal 2020.		Potencijalna donatorska podrška	2019. 1 200 €	2019. 1 200 €	

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Definisanje koncepta Strategije i Akcionog plana u cilju implementacije sistema samoprocjene i interne revizije	Koncept Strategije i Akcionog plana za implementaciju sistema samoprocjene i interne revizije kvaliteta rezultata zvanične statistike	Proizvođači zvanične statistike	Realizovano Pripremljen Priručnik za organizaciju samoprocjene kvaliteta statističke proizvodnje u statističkom sistemu Crne Gore i Upitnik za samoprocjenu kvaliteta statističke proizvodnje u statističkom sistemu Crne Gore	IV kvartal 2019.	IV kvartal 2020.		Potencijalna donatorska podrška	2019. 15.000 € 2020. 15.000 €	2019. 15.000 € 2020. 5.000 €	
Implementacija aktivnosti definisanih u „Funkcionalnoj analizi za potrebe nabavke poslovnog prostora za poslovanje“ koja je dostavljena Ministarstvu finansija i socijalnog staranja 30.01. 2018. godine	Riješen problem poslovnog prostora Uprave za statistiku u cilju potpune implementacije Kodeksa kvaliteta EU statistike i Opšte regulative o zaštiti podataka o ličnosti (General data Protection Regulation – GDPR	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja (nekadašnje Ministarstvo finansija)	Djelimično realizovano Zaključkom Vlade Crne Gore od 18. juna 2020. godine odlučeno je da se obezbijede sredstva za kupovinu poslovnog prostora Uprave za statistiku, čime je Uprava za imovinu zadužena da sprovede postupak kupovine	II kvartal 2019. godine		IV kvartal 2021				Naknadne informacije o daljem razvoju aktivnosti dobićemo od Uprave za imovinu. Ovim će dugogodišnja preporuka Evropske Komisije, a ujedno i najvažniji preduslov daljeg napretka u procesu evropskih

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
			poslovnog prostora, koji je završen.							integracija biti ispunjen

VIII. Operativni cilj 6 - Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike

Razvoj zvanične statistike korišćenjem novih metoda prikupljanja podataka, kao i korišćenjem novih izvora podataka (administrativnih ili drugih izvora), biće ujedno i osnova za razvoj integrisanog sistema proizvodnje zvanične statistike. Sa sadašnjeg sistema koji je domenski orjentisan (za svako pojedinačno istraživanje, razvija se poseban sistem za prikupljanje, obradu i objavljivanje podataka) i jednim dijelom je integrisan, u narednom periodu planira se razviti jedan integrisani sistem koji će se organizovati u odnosu na statističke procese.

Integrisani IT sistem za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike, dalje će se razvijati na Generičkom modelu statističkog poslovnog procesa (GSBPM). Uspostavljanjem ovako definisanog integrisanog IT sistema, unaprijediće se pravovremenost i relevantnost zvanične statistike, efikasnost i produktivnost Uprave za statistiku, smanjiti opterećenost ispitanika integracijom podataka iz administrativnih izvora podataka i razmjenom statističkih podataka između domenskih statistika u Upravi za statistiku.

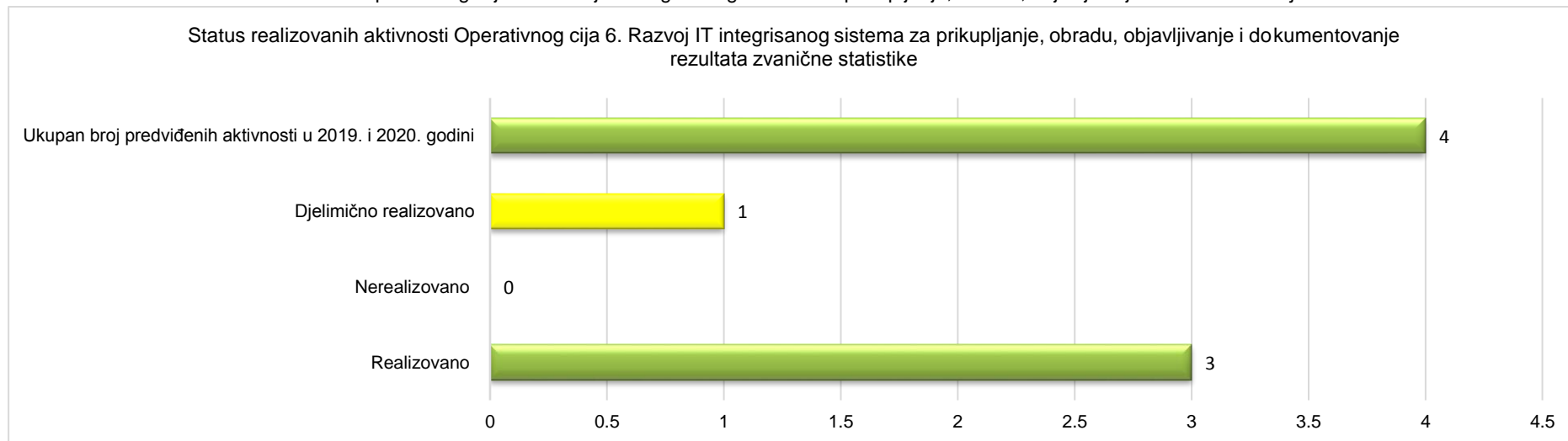
Pregled sredstava za realizaciju aktivnosti Operativnog cilja 6. dat je u Tabeli. 13.

Tabela 13. Pregled planiranih i realizovanih sredstava za Operativni cilj 6.

u EUR

	Budžet		Potencijalna donatorska sredstva	
	Planirano	Realizovano	Planirano	Realizovano
2019	42 600	24 567	25 000	5 000
2020	63 500	60 455		
UKUPNO	106 100	85 022	25 000	5 000

Grafik 9. Status realizovanih aktivnosti Operativnog cilja 6. Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike

Ključna dostignuća u relizaciji Operativnog cilja 6: Razvoj IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike

- tokom 2020. godine **povećan je broj setova podataka dostavljenih EUROSTAT-u u SDMX formatu;**
- **razvijena softverska rješenja za tri statistička istraživanja** (Investicije u osnovna sredstva; Istraživanje o prometu pesticida i statistika međunarodnih migracija);
- za potrebe statistike umrlih i rođenih razvijena su softverska rješenja za obradu podataka u dijelu izračunavanja nedelja smrti i rađanja;
- **nastavljena modernizacija procesa prikupljanja i obrade podataka**, korišćenjem CAPI i CAWI metoda za prikupljanje podataka;

- od strane Državne revizorske institucije **izvršena revizija informacionog sistema** Uprave za statistiku u dijelu primjene i poštovanja mjera informacione bezbjednosti;
- razvijena polazna IT infrastruktura za unos i obradu podataka za potrebe Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2021. Godine
- Tokom 2020. godine **smanjeno je opterećenje izvještajnih jedinica prelaskom na administrativne izvore podataka**, prvenstveno u istraživanjima u kojima su izvještajne jedinice preduzeća. Unaprjeđenje procedura za koordinaciju uzorka uticalo se na to da se stopa opterećenosti izvještajnih jedinica kod malih preduzeća svede na minimum. Koordinacijom uzoraka za potrebe terenskog rada Ankete o stoci i Biljnoj proizvodnji, u Odsjeku statistike poljoprivrede i ribarstva, takođe je smanjena opterećenost izvještajnih jedinica. Što se tiče opterećenosti izvještajnih jedinica u socijalnim statistikama, ona je na istom nivou kao u prethodnom periodu.
- tokom 2019. godine započete su aktivnosti u vezi primjene elektronskog poslovanja, imenovan je administrator za JISRP i portal eUprava; dobijeno je rješenje kojim se odobrava Upravi za statistiku pristupanje Jedinostvenom sistemu za razmjenu podataka – JISERP I preduzete su radnje u cilju stvaranja uslova za preuzimanje podataka iz administrativnog izvora, Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta sa kojim Uprava za statsitiku ima potpisan sporazum (nekadašnje Ministarstvo prosvjete).

U tabeli 14. prikazane su ostvarene planirane aktivnosti Operativnog cilja 6. tokom dvogodišnjeg perioda (2019 - 2020.).

Tabela 14. Informacije o rezultatima sprovedenih aktivnosti za Operativni cilj 6.

OPERATIVNI CILJ 6. Dalja implementacija Kodeksa kvaliteta zvanične statistike			
Indikator učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljana vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta

<p>Razvijen IT integrisani sistem za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike</p>	<p>Razvijen IT integrisan sistem za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike</p>	<p>Primjena IT integrisanog sistem za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike na 20% statističkih istraživanja</p>	<p>Primjena IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike na 40% statističkih istraživanja</p>
<p>Smanjena opterećenost izvještajnih jedinica</p>	<p>Indikator opterećenosti: Normalna opterećenost: 81% Umjerena opterećenost: 13% Visoka opterećenost: 6%</p>	<p>Indikator opterećenosti: Normalna opterećenost: 83% Umjerena opterećenost: 11% Visoka opterećenost: 6%</p>	<p>Indikator opterećenosti: Normalna opterećenost: 85% Umjerena opterećenost: 9% Visoka opterećenost: 6%</p>

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 6	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finasiranja	Sredstva planirana za sproveden je aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Povećana primjena IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike u različitim statističkim domenima	Rad na primjeni IT integrisanog sistema koji prati poslovni proces GSBPM modela za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike u statističkim domenima: Poljoprivreda i socijalne statistike	Uprava za statistiku	Realizovano Povećana je primjena IT integrisanog sistema za prikupljanje, obradu, objavljivanje i dokumentovanje rezultata zvanične statistike iz oblasti statistike trgovine, saobraćaja, turizma, poljoprivrede, socijalne statistike kao i statistike migracija	II kvartal 2019. godine	IV kvartal 2020. godine		Budžet Potencijalna donatorska podrška	2019. 35 800 € 2020. 63 500 € 2019. 5 000 €	2019. 35 800 € 2020. 60 455 € 2019. 5 000 €	
Ispitivanje tehničkih mogućnosti i definisanje Akcionog plana u skladu sa zakonskim odredbama u primjeni elektronskog poslovanja	Izrađen Akcioni plan za primjenu elektronskog poslovanja	Uprava za statistiku	Djelimično realizovano Akcioni plan za primjenu elektronskog poslovanja nije izrađen, ali su aktivnosti na primjeni zakonskih odredbi u toku. Aktivnosti za probno preuzimanje podataka su započete. Započete su aktivnosti za probno preuzimanje podataka Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta preko Jedinstvenog informacionog sistema za elektronsku razmjenu podataka (JISRP).	II kvartal 2019. godine	IV kvartal 2020. godine					

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 6	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finasiranja	Sredstva planirana za sproveden je aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Priprema SDMX fajlova korišćenjem SDMX konvertora	Razvijena SDMX struktura za slanje statističkih podataka preko e-Damis web portala	Uprava za statistiku	Realizovano Uprava za statistiku je uspostavila sistem za primjenu modernih SDMX RI alata pripreme podataka nacionalnih računa za slanje EUROSTAT-u u SDMX format	II kvartal 2019. godine	IV kvartal 2020. godine					
Koordinacija uzorka za mala, srednja i velika preduzeća. Koordinacija uzorka vrši se u skladu sa <i>Uputstvom za koordinaciju uzorka sa preduzećima</i> (procedura u SAS programu) i koordinacija administrativnih izvora podataka	Smanjena opterećenost izvještajnih jedinica	Uprava za statistiku	Realizovano Tokom 2020. godine smanjeno je opterećenje izvještajnih jedinica prelaskom na administrativne izvore podataka, prvenstveno u istraživanjima u kojima su izvještajne jedinice preduzeća. Ovaj rezultat je postignut i unapređenjem procedure za koordinaciju uzorka	I kvartal 2019. godine	IV kvartal 2019. godine					

IX. Operativni cilj 7 - Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva

Imajući u vidu mogućnosti koje pruža savremena tehnologija kada je u pitanju diseminacija podataka i komunikacija sa korisnicima, u narednom periodu planiraju se osavremeniti načini diseminacije na način da rezultati zvanične statistike budu dostupni različitim grupama korisnika.

Prilagođavanje rezultata zvanične statistike različitim grupama korisnika, zahtijevaće razvoj različitog nivoa dostupnosti podataka. Shodno tome, najširi pristup korisnika detaljnim bazama podataka biće omogućen razvojem dinamičkog web sajta Uprave za statistiku, što će omogućiti korišćenje podataka na najdetaljnijem nivou. Takođe, biće razvijeni novi vidovi publikovanja podataka koji će uključivati vizualizacije, animacije i na taj način prezentovati rezultate zvanične statistike na razumljiv i jednostavan način.

Pregled sredstava za realizaciju aktivnosti Operativnog cilja 7. dat je u Tabeli. 15.

Tabela 15. Pregled planiranih i realizovanih sredstava za Operativni cilj 7.

	Budžet		Potencijalna donatorska sredstva	
	Planirano	Realizovano	Planirano	Realizovano
2019			85 650	20 000
2020				
UKUPNO			85 650	20 000

u EUR

Grafik 10. Status realizovanih aktivnosti Operativnog cilja 7. Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva

Ključna dostignuća u relizaciji Operativnog cilja 7: Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva:

- promocija rezultata zvanične statistike putem *infografika*;
- dostupnost rezultata zvanične statistike i na društvenim mrežama *Twitter i LinkedIn*;
- **otvoren domen COVID-19** u cilju efikasnijeg informisanja javnosti o promjenama nastalim zbog pandemije COVID-19, a imaju uticaja na poslove proizvođača zvanične statistike;
- Uprava za statistiku je u prethodnom periodu koristila usluge “**Info biro Montenegro**” u cilju pružanja usluga video servisa i distribucije priloga medijima i promocije, zbog nemogućnosti organizovanja konferencija za medije;
- **u 2020. godini objavljeno sedam publikacija i 223 saopštenja** u mjesečnoj, kvartalnoj i godišnjoj dinamici, **odgovoreno je na 887 korisničkih zahtjeva**, od kojih se 817 odnosi na zahtjeve za podacima i informacijama od strane spoljnih institucija, dok je 70 zahtjeva upućeno od strane medijskih kuća;
- objavljena je diseminaciona baza za statistiku Spoljne trgovine, u cilju pravovremenog odgovora na zahtjeve korisnika i povećane potražnje za podacima.
- Otvorena je posebna **e-mail adresa kontakta sa medijima** sa ciljem da se na zahtjeve novinara odgovara u što kraćem roku (1-2 radna dana);
- Uprava za statistiku je započela **promociju rezultata zvanične statistike putem društvenih mreža (Twitter i LinkedIn)**;
- Zbog epidemioloških mjera i nemogućnosti održavanja konferencija za novinare, Uprava za statistiku je u prethodnom periodu koristila usluge “**Info biro Montenegro**” u cilju pružanja usluga video servisa i distribucije priloga medijima i promocije;
- Sprovedeno drugo **Istraživanje o zadovoljstvu korisnika** u periodu od 6. marta do 27. aprila 2020. godine koje pruža informacije o potrebama korisnika za rezultatima zvanične statistike i njihovom zadovoljstvu podacima i uslugama koje sistem zvanične statistike Crne Gore proizvodi;"
- Tokom 2019. godine odgovoreno je na 806 korisničkih zahtjeva, od kojih se 744 odnosi na zahtjeve za podacima i informacijama od strane spoljnih institucija, dok su 62 zahtjeva upućena od strane medijskih kuća;
- realizovano je šest radionica za različite teme sa korisnicima podataka iz istraživanja Višestrukih pokazatelja – MICS, a održana su i predavanja u osnovnim, srednjim školama I fakultetima u Crnoj Gori.

Tabela 16. Informacije o rezultatima sprovedenih aktivnosti za Operativni cilj 7.

Operativni cilj 7: Razvoj diseminacije i komunikacije podataka u skladu sa potrebama digitalnog društva			
Indikator učinka	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	Ciljana vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
Definisana Politika i Strategija diseminacije	50%	70%	100%
Funkcionalna zvanična web stranica Uprave za statistiku	Definisanje polaznih osnova	Rad na uspostavljanju funkcionalne web stranice	Uspostavljena funkcionalna zvanična web stranica Uprave za statistiku
Promocija rezultata zvanične statistike putem aplikacija, interaktivnih alata, animacije, info-grafika	Definisanje Akcionog plana	50% realizovanih aktivnosti definisanih Akcionim planom	100% realizovanih aktivnosti definisanih Akcionim planom
Broj zaposlenih u organizacionoj jedinici za odnose sa korisnicima/javnošću	1	2	2
Uspostavljanje organizacione jedinice za odnose sa korisnicima/javnošću	Usvajanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji	Uspostavljena organizaciona jedinica za odnose sa korisnicima/javnošću	Uspostavljena organizaciona jedinica za odnose sa korisnicima/javnošću

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 7	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
Izmjena važećeg Pravilnika o sistematizaciji i unutrašnjoj organizaciji	Povećan broj zaposlenih u organizacionoj jedinici za odnose sa korisnicima/javnošću	Uprava za statistiku	Nije realizovano Pravilnik o sistematizaciji i unutrašnjoj organizaciji je izmijenjen u januaru 2020. godine. Nije došlo do povećanja broja zaposlenih u organizacionoj jedinici za odnose sa korisnicima/javnošću	II kvartal 2019. godine	IV kvartal 2020. godine					Snažiti kadrovske kapacitete povećanjem broja zaposlenih u sistemu zvanične statistike uz obezbjeđiva nje dodatnih finansijskih i prostornih kapaciteta
Priprema Politike diseminacije	Definisana Politika diseminacije	Uprava za statistiku	Djelimično realizovano Na sajtu Uprave za statistiku je objavljena Politika diseminacije, koja je usvojena 2018. godine.	II kvartal 2019. godine	IV kvartal 2020. godine	IV kvartal 2021. godine				Tokom 2021. godine se očekuje realizacija aktivnosti u definisanju ažurirane Politike diseminacije.
Priprema Strategije diseminacije	Definisana Strategija diseminacije	Uprava za statistiku	Djelimično realizovano Predlog i propratne aktivnosti za definisanje Strategije diseminacije su završene	II kvartal 2019. godine	IV kvartal 2020. godine					Nastavak na izgradnji diseminacione baze podataka

Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 7	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Status realizacije	Datum početka (2019. godina)	Planirani datum završetka (2020. godina)	Novi datum realizacije	Izvor finansiranja	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Realizovana sredstva za aktivnost	Preporuke
<p>1) Definisane polaznih osnova za uspostavljanje funkcionalne zvanične web stranice Uprave za statistiku;</p> <p>2) Rad na uspostavljanju funkcionalne web stranice Uprave za statistiku;</p> <p>3) Uspostavljanje diseminacione baze podataka</p>	Funkcionalna zvanična web stranica Uprave za statistiku	Uprava za statistiku	<p>Realizovano</p> <p>Definisane su polaznih osnova za uspostavljanje funkcionalne zvanične web stranice Uprave za statistiku</p>	I kvartal 2019. godine	IV kvartal 2023. godine		Potencijalna donatorska podrška	2019. 20 000 €	2019. 20 000 €	
Definisane potrebnih administrativnih kapaciteta (ljudskih i tehničkih) za promocijom rezultata zvanične statistike putem aplikacija, interaktivnih alata, animacije, info-grafika	Definisana analiza izvodljivosti diseminacije rezultata zvanične statistike putem aplikacija, interaktivnih alata, animacije, info-grafika	Uprava za statistiku	<p>Realizovano</p> <p>Uspostavljen sistem promocije rezultata zvanične statistike putem infografika i korišćenjem društvenih mreža.</p>	II kvartal 2019. godine	IV kvartal 2020. godine		Potencijalna donatorska podrška	2019 65.500 €	Nije realizovano	

X. PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Preporuke za narednu fazu sprovođenja strateškog dokumenta, kreirane su na način da podržavaju realizaciju operativnih ciljeva razvoja zvanične statistike Crne Gore, koje su postavljene u strateškom dokumentu „Strategija razvoja zvanične statistike za period 2019 - 2023. godine“. Pomenuti ciljevi uključuju kontinuirani razvoj zvaničnog statističkog sistema Crne Gore:

- Snažiti postojeće kadrovske kapacitete proizvođača zvanične statistike kroz usavršavanje znanja i vještina i jačati motivaciju za rad (najprije kroz korišćenje svih vidova podrške i programa tehničke pomoći);
- Snažiti kadrovske kapacitete povećanjem broja zaposlenih u sistemu zvanične statistike, prije svega Uprave za statistiku, uz obezbjeđivanje dodatnih finansijskih i prostornih kapaciteta, kako bi se osigurala održivost zvanične statistike;
- Dalje snažiti međuinstitucionalnu saradnju svih proizvođača zvaničnih statistika u sistemu u cilju usaglašavanja i inoviranja zvanične statistike sa međunarodnim standardima i preporukama;
- Nastaviti sa uspostavljanjem stalnog dijaloga sa korisnicima podataka i razvojem partnerstva u cilju razvijanja statističke zajednice;
- Nastaviti inoviranje procesa proizvodnje zvanične statistike, uvođenjem nove tehnologije i novih izvora podataka u skladu sa potrebama savremenog društva;
- Dalje snažiti saradnju sa rukovaocima administrativnih izvora podataka, kako bi se smanjili troškovi proizvodnje rezultata zvanične statistike i opterećenosti privrednih subjekata i građana;
- Nastaviti sa procesom unapređenja kvaliteta u svim statističkim aktivnostima, ne samo u procesu proizvodnje već i upravljanju procesima, uvođenjem i primjenom Generičkog modela statističkog poslovnog procesa - GSBPM;
- Investiranje u IT infrastrukturu, koja se odnosi na prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka, a sve u cilju razvoja integrisanog IT sistema;
- Nastavak aktivnosti na izgradnji diseminacione baze podataka.

Uprava za statistiku

IV Proleterske br. 2

81000 Podgorica

Tel: +381 (0)20 241 206

Fax: +381 (0)20 241 270

e-mail: **contact@monstat.org**

web site: www.monstat.org